

31.8.4; 49b (משנה ז) → 51a (תני רב יוסף שלא יביא סיגה לעזרה)

1. ולקחת **חמשת חמשת שקלים** לגלגלת בשקל הקדש תקח עשרים גרה השקל: ונתתה הכסף לאהרן ולבניו פדויה העדפים בהם: במדבר ג:מז-מח
2. אם עבד יגח השור או אמה **כסף שלשים שקלים**: יתן לאדניו והשור יסקל: שמות כא, לב
3. ונתן האיש השכב עמה לאבי הנער **חמשים כסף** ולו תהיה לאשה תחת אשר ענה לא יוכל לשלחה כל ימיו: דברים כב, כט
4. וענשו אתו **מאה כסף** ונתנו לאבי הנערה כי הוציא שם רע על בתולת ישראל ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו: דברים כב, יט
5. זה יתנו כל העבר על הפקדים **מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל** מחצית השקל תרומה לה: שמות ל, יג
6. וכל ערפק **יהיה בשקל הקדש עשרים גרה יהיה השקל**: ויקרא כז, כה
7. ופדויו מבין חדש תפדה בערפק **כסף חמשת שקלים** בשקל הקדש עשרים גרה הוא: במדבר יח, טז
8. וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם לעפרון את הכסף אשר דבר באזני בני חת **ארבע מאות שקל כסף** עבר לסחר: בראשית כג, טז
9. והסבותי פני מהם וחללו את צפוני **ובאו בה פריצים וחללוהו**: יחזקאל ז, כב
10. כי יתן איש אל רעהו **כסף או כלים** לשמר וגנב מבית האיש אם ימצא וגנב **שלם שונים**: שמות כב, ו
11. ונתתה **בכסף וצרת הכסף בנדד** והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו: דברים יד, כה
12. ואם גאל יגאל את השדה המקדיש אתו ויוסף חמשיית **כסף ערפק** עליו וקם לו: ויקרא כז, יט
13. ואם שלט אלה לא יעשה לה ויצאה חנם **אין כסף**: שמות כא, יא

- I ז payment for הבן (v. 1) and all תורה obligations – Tyrian coin (8x value of “standard” currency)
- a *Variant explanations (in גמרא):* ר' אמי (אמי: ר' – Arab = 1 gold Arab coin); ר' חנינא: Syrian coin, sold at 8 דינר (5 of those are paid to ר' יוחנן; כהן); ר' יוחנן – Hadiranian or Trajanic coin that is rubbed out, sold at 25 זוז; take away 1/5 (after corrections) – 20 זוז given for הבן פדיון
- b *Examples:* 30 for death of slave (v. 2); 50 for אונס ומפתה (v. 3) and 100 for שם רע (v. 4)
- i *Justification:* in vv. 3-4, “שקלים” not mentioned, א”א payment may be of regular קמ”ל – זוזים
- 1 *Reason:* we infer them from each other
- c *Substitute:* all may be paid with any form of barter (שווה כסף or כסף) except for השקל מחצית השקל
- i *Require proper coins*
- 1 שקלים ג:א – they may (only) be combined with gold coins to make transport easier
- 2 מעשר: per v. 11
- 3 ר' יוסף's explanation – that the עזרה shouldn't become filled with silver dust
- II Discussions of various coinage issues
- a דבא: the סלע of the תורה is 3 1/3 of ours –
- i *Proof:* 6x3.3 = 20 דינר = 1 מעה – 6 ברייתא; שקל per מעין 20 – 5 תרגום: *Challenge:* payment of 49 סלע+49 פונדיון for redemption of אוחזה שדה (if at beginning of יובל – 1 סלע+1 פונדיון (רבא *contra* דינר = 4 סלע) – but then a פרוטרוט (moneychanger fee- רמב”ם) פונדיון per year), extra פונדיון for רבא
- 2 *Answer:* they added to coinage, per יהיה (v. 6 – allowing for inflation) vs. הוא (v. 7) banning devaluation
- ii *Story:* ר' אשי sent 17 זוז for הבן פדיון, requested 1/3 back (3.3 x 5 = 16.6)
- 1 *Response:* since they increased values, he should have sent 20 זוז
- b ד' חנינא: the default value of כסף mentioned in the תורה is סלע; in נביאים – 25 ליטרין (סלע); in כתובים – 100 קינטרין – כתובים (סלע)
- i *Exception:* v. 8 (עפרון) – which was קינטרין – in some places, a קינטרא is called “תיקלא” (=שקל)
- c ד' אושעיא: the rabbis wanted to ban all silver and gold as a precaution against מעילה (of moneys taken from ירושלים)
- i *Until:* they found a leniency in v. 9 – that money has become profaned
- ii *Challenge:* based on consideration of רוב, there was never a concern (ירושלים is not עולם)
- iii *Rather:* they wanted to ban use of Hadrianic and Trajanic rubbed out coins etc. (used v. 9 as היתר)
- d (ר' אסי quoting) רב יהודה: all “כסף” in תורה is Tyrian; all rabbinic “כסף” is מדינה (7/8 copper, 1/8 silver)
- i *Challenge:* v. 10 indicates כסף, yet the minimum claim must be 2 מעה כסף
- 1 *Answer:* in that case, כסף is compared to כלים; must be 2 (like כלים) and דבר חשוב (like כסף)
- ii *Challenge:* v. 11 – מע”ש, which, per חילול מע”ש – מעות of סלע, may be done with מע”ש
- 1 *Answer:* 2 mentions of כסף in v. 11 allow for other coins
- iii *Challenge:* v. 12 stipulates “כסף” for חילול הקדש, yet שמואל's ruling allows for (even) שווה פרוטה to be used
- 1 *Answer:* קודש: קודש מע”ש is inferred from הקדש
- iv *Challenge:* v. 13 is ר' אסי's source for אשה being קידושי אשה; but ב”ה allows for ור”פ פרוטה; does ר' אסי rule like ב”ש?
- v *Rather:* ר' אסי's statement should be modified: set amounts in תורה (e.g. של עבד) are כסף צורי; if מדרבנן – כסף מדינה – מדרבנן
- 1 *Challenge:* we already learned that principle in our משנה
- 2 *Answer:* 2nd half of ר' אסי's formula – that rabbinic amounts are כסף מדינה – is needed
- (a) *For example:* ב”ק ה:ו – fine for hitting someone's ear is סלע – not 4 זוז, rather ½ זוז
- (b) *Story:* hit someone's ear, was fined ½ זוז and he had a rubbed out coin of 1 זוז, the plaintiff didn't want to take it and give him change – so he hit him on the other ear and paid 1 full (bad) זוז